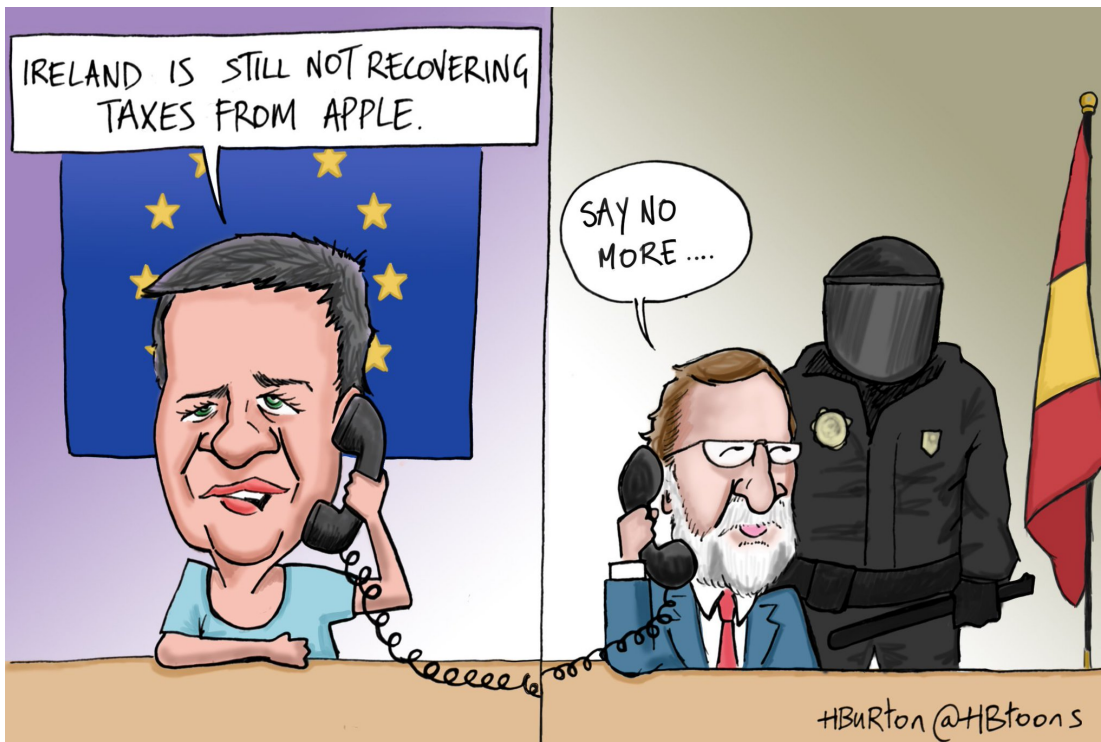

CARTOON: De houding van de Europese Unie tegenover Catalonië

1 Inleiding

Zondag 1 oktober 2017. Nadat de avond voordien 1.300 van de 2.315 Catalaanse stembureaus verzegeld werden door de Guardia Civil, beloofde het geen gemakkelijk referendum te worden voor de Catalanen. De voormalige autonome Spaanse regio had die zondag een volksstemming georganiseerd waarbij de inwoners voor of tegen een afscheiding van Spanje konden stemmen die grote gevolgen zou hebben: Als meer dan 50% van de stemmen positief waren, zou de Catalaanse regering de eenzijdige onafhankelijkheid uitroepen en zo de Catalaanse Republiek stichten, met als hoofdstad Barcelona.

Spanje was uiteraard tegen het referendum omdat de eenzijdige onafhankelijkheid in strijd is met de Spaanse grondwet en omdat de stemming niet aan alle eisen van een goed referendum voldeed: Zo was er geen minimum opkomst en was een meerderheid van amper 50,01% genoeg. Hierop verklaarde Spanje het referendum als zijnde 'illegaal' en wilde het ten allen koste beletten dat de Catalanen hun stem uitbrachten.

Die zondag werd er met veel geweld gereageerd op de stemming. Wanneer duizenden catalanen probeerden beletten dat de politie stembureaus in beslag nam, werd er met rubberen kogels geschoten op menigten die de stembureaus blokkeerden voor de politie. De uiteindelijke balans waren meer dan 844 gewonden.

Omdat het referendum, ondanks de zeer chaotische loop ervan, toch als waardig werd gezien door de Catalaanse regering en het een positieve uitslag had, riep Puidgemont, de Catalaanse regeringsleider, op 27 oktober de onafhankelijk uit. Hierop werd opnieuw hardhandig gereageerd door de federale regering: De leden van de Catalaanse regering werden opgepakt en riskeren een celstraf tot 50 jaar. Puidgemont is naar België gevlucht.

2 Wat de cartoonist wil aantonen

Wat de cartoonist met deze tekening wil aantonen is de daaropvolgende reactie van de Europese Commissie. Of de afwezigheid ervan, vanwege zijn volledige toelating ervan. Want ondanks het feit dat Catalanen over het algemeen zeer Europees gezind zijn en allen hoopten op een goede Europese samenwerking met zowel Spanje als de andere lidstaten, was de Europese Unie niet bereid hen te steunen.

De cartoon is gemaakt door Harry Burton, een Ierse tekenaar die werkt voor onder andere het Ierse *Dublin Inquirer* en het Belgisch-Europese *Politico Europe*. Gezien zijn werk voor de progressieve media, gaat zijn eigen politieke voorkeur uit naar globalisatie, een verenigd Europa en vrijheid: Hetgeen ook zichtbaar is in zijn talloze cartoons over Trump. Desalniettemin keert hij zich met deze cartoon tegen de Europese Unie, maar staat hij op voor de democratie en het recht op vrijmeningsuiting.

In de cartoon zien we de Spaanse premier Rajoy die aan het telefoneren is met de Europese Unie. Die laatste vertelt Rajoy over de achterstallige belastingen die Ierland moet innen van Apple, waarop Rajoy antwoordt dat hij daar wel, letterlijk, hardhandig zal voor zal zorgen. De tekening toont aan dat de EU en Spanje op de zelfde lijn zitten en dat de EU de Catalanen wil klein houden, ondanks de duidelijke schending van het recht op vrije meningsuiting en politieke vrijheid door de Spaanse overheid. De EU wil niet in een slecht daglicht komen bij de bijna 40 miljoen Spanjaarden, die over het algemeen Europees gezind zijn. Daarbovenop is Spanje een ideaal voorbeeld van een goede lidstaat: Het evolueerde van een dictatuur naar een democratie, boostte zijn economie met Europees geld en betaalt met de euro.

Als de EU de Catalanen zou steunen, zullen er meer regio's volgen. Denk aan Vlaanderen, Padania en Corsica: En wanneer deze regio's zich willen afscheiden van hun moederland, kan Europa het zich niet permitteren om hen te steunen en België, Italië of Frankrijk tegen te werken. Want dan is er geen sprake meer van een 'verenigd Europa'.

Dat de Europese Unie zijn lidstaten niet wil verliezen door minderheidsgroepen binnen de staten te steunen is uiteraard volkomen te begrijpen. Maar de uiteindelijke reactie is dat echter veel minder. Dat een eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring tegen de grondwet is, is normaal. En dat de Europese Unie zijn lidstaat daarin steunt, is dat ook. In plaats daarvan moeten er duidelijke afspraken en gesprekken zijn tussen Madrid en Barcelona. Madrid besliste daarom, logischerwijs, het referendum als zijnde ongeldig. Maar dit betekent niet dat men geweld kan gebruiken tegen vredelievende burgers die hun vrije mening uiten. Het is volkomen onbegrijpelijk dat de Europese Unie Spanje daar niet op terechtwees en, los van of het referendum gerechtvaardigd was of niet, het geweld niet duidelijk veroordeelt.

Naar mijn mening kan er in een democratie op geen enkel moment geweld worden gebruikt tegen uw eigen volk die zich enkel beroept op zijn vrije meningsuiting. En ik dacht dat Europa die mening deelde. Meer zelfs: Dat de EU erop gebaseerd was. Ik dacht dat het EVRM dat in 1950 in Rome door de grondleggers van de EU werd opgesteld een vrij, vredevol en aangenaam Europa beloofde.

Schijnbaar niet en kunnen er hier en daar wat van de fundamentele regels worden overschreden alvorens het écht een probleem vormt. Het toont waar de Europese Unie voornamelijk om draait: de economische belangen. Zolang het bij die 844 gewonden blijft en Rajoy niet te vreemd doet, knijpt Europa wel zijn ogen dicht...

VIDEO State of EU – De wind is terug in onze zeilen.

https://www.youtube.com/watch?v=0Z_LCfpiqQs - <https://www.youtube.com/watch?v=hZ1G1OylSyg>

Op 13 september 2017 bracht Jean-Claude Juncker in Brussel zijn jaarlijkse State of Union. In deze redevoering bracht de voorzitter van de Europese Commissie naar jaarlijkse gewoonte de toekomstvisie van de unie naar buiten, alsook de staat waarin het zich nu verkeert.

De toespraak begint met “Europa heeft de wind weer in de zeilen”. Het refereert meteen naar de overwinningen van Macron, Merkel en Mark Rutte. Want hoewel de populistische partijen groeiden, heeft de Europese burger de Europese Unie een nieuwe kans gegeven. En gelukkig is het een kans die men niet wil verspillen. “Het is nu of nooit”, luidt het in de Europese Commissie. De verwachtingen van de EU zijn nooit zo hoog geweest sinds de oprichting ervan in 1993...

Misschien herinner je je 2008 nog: Een wereldwijde financiële crisis breekt uit, waardoor de Europese Unie op zoek moet gaan naar oplossingen. Door samen te werken kunnen veel landen er weer bovenop komen, maar er is en blijft het probleem met Griekenland. Enkele jaren later is er een nieuwe crisis: Geen financiële, maar één van vluchtelingen: Sinds 2013 staken meer dan een miljoen vluchtelingen de Middellandse Zee over, op zoek naar een beter leven. Het trof de Griekse economie nog harder en de Europese lidstaten leken meer verdeeld dan ooit: Niemand wilde ze opvangen en de lidstaten schorten het Schengenverdrag op doormiddel van de herinvoering van grenscontroles. Er kwam zelf een muur aan de Hongaarse grens. Wanneer de terreurdreiging van het Midden Oosten zich dan ook nog eens verplaatste naar Europa zelf, was het hek helemaal van de dam. “Europe has failed” was de boodschap.

Maar toch verdient de EU een tweede kans. En een derde. En een vierde. Kijk, de Europese samenwerking is moeilijk door de zeer uiteenlopende culturen en meningsverschillen tussen de verschillende landen die elk een eeuwenoude verschillende geschiedenis hebben. En hoewel er nog veel werk aan de winkel is, en het op sommige momenten minder kan gaan, is de unie gebaseerd op een geweldig ideaal: Samenwerking om een vreedevolle, vrije en democratische unie te vormen.

Sinds de economische toenadering van de West-Europese grondleggers van de EU in 1950 en de toevoeging van de lidstaten na de val van het IJzeren Gordijn, heeft de unie voor revolutionaire veranderingen gezorgd. Het ooit meest oorlogszuchtige continent ter wereld leeft al 73 jaar in vrede en heeft zich na WO II, doormiddel van de VS en later door zijn samenwerking, zich volledig herstelt. Vandaag heeft de EU het hoogste BBP ter wereld, waardoor het rijker is dan de VS en China. Het heeft gezorgd voor geweldige infrastructuur en uitstekende internationale projecten, waardoor het leven voor de Europeaan alleen maar aangenamer is geworden. Het enige probleem is dat enkele Europeanen ‘Brussel’ als een ver-van-mijn-bedshow zien, waardoor ze de voordelen niet meteen zien en gewoon denken dat er massaal geld vloeit naar de bureaucraten in Brussel.

Ik hoop dat de Europese Unie deze nieuwe start gebruikt om nog betere beslissingen te maken en Europa nog beter te verenigen. Ik hoop dat met zijn uitstekende toekomstige beleid iedereen pro-europees wordt.

LITERATUURLIJST

HB TOONS, *Phone call between European Union and Rajoy*, internet, (5 oktober 2017), (<https://www.hbtoons.com/cartoons?lightbox=datapitem-j98kfw923>).

EUROPEAN PARLIAMENT, Juncker’s State of the EU: “The wind is back in our sails”, internet, *YouTube*, 14 september 2017, 2:35 minuten, (<http://www.youtube.com/watch?v=ZINqhQSsrD8>).

EUROPEAN PARLIAMENT, State of the European Union Speech 2017, internet, *YouTube*, 13 september 2017, 3u:15min:40sec, (<https://www.youtube.com/watch?v=hZ1G1OylSyg>).